

Véleményem szerint

**FÜLEKI
MIHÁLY**

**alezredes,
a Honvédelmi
Minisztérium
kulturális
osztályának
főinstruktora**

az *Olvasó népert* mozgalmat úgy kell felfognunk, mint egy hosszú távú művelődési programot, amely kellő bölcsességgel számol a felismert igazsággal: az olvasás egész életre szóló igényét és az irodalom élvezésének képességét nem lehet kampánymunkával beoltani a tömegekbe. Ezek kifejlesztése átgondolt és hosszú éveken át tartó, hozzáértő munkát igényel. Azonban a mozgalomnak abból az alapelvéből, hogy nem kampányról van szó, nem hurrá-sikerekre van szükség, nem szabad hibás következtetésekre jutnunk. Többen ugyanis úgy fogják fel a mozgalmat: mivel a munka lényegét a személyiségben végbemenő fejlődés képezi, ezt pedig nem lehet dokumentálni, a konkrét szervező munka elhanyagolható.

Valóban nem lehet egyik napról a másikra olvasóvá nevelni a könyvnek ma még hátat fordító tömegeket, s az olvasás művészetét sem lehet ripsz-ropsz kifejleszteni az emberekben, de ennek felismerése nem járhat együtt a mozgalom megfoghatatlanságával. Az irodalmi nevelés nagy mozgalmi kerete nem jelenthet általánosságokat, parttalanságot, „ej, ráérünk arra még”-magatartást. Ez az egész társadalmat átfogó vállalkozás csak akkor lehet eredményes, ha kölcsönzésekben, rendezvényekben, megfogható akciókban, művek és olvasók rendszeres egymásra találásában ölt testet. A mozgalom kampány voltát tagadva is az olvasók számának növekedésében és konkrét művelődési programok formájában kell alakot öltetniük az általánosan megfogalmazott szándékoknak, ez pedig azt igényli, hogy a *távlati cél figyelembevételével részcélokat kell kijelölni*. Az olvasómozgalommal jól összefér, hogy egymásra épülő részakciókra tagoljuk, csak nem szabad túlbecsülni eze-

ket, s nem szabad megfeledkezni a számokban, rendezvényekben nem jelentkező ízlés- és tudatbeli kérdésekről.

A „csak úgy, nagy általánosságban” zajló olvasómozgalom túlon túl elfolyó és megfoghatatlan lenne; az olvasómozgalmat mindig meghatározott tartalommal is meg kell tölteni, és mindig „testre szabott” formát kell neki adni. Lehet, hogy egy-egy akció közvetlen célja — mondjuk — valamilyen szűkebb szempont szerint válogatott művek „dívatba hozatala”, s ez által valamilyen időszerű feladat szolgálata, mindez azonban csak eszköz a nagyobb cél: az értékes műalkotásokban élvezetet találó, azok gondolati összefüggéseit, eszmei, erkölcsi tanulságait felismerő, a művek „üzeneteit” saját élethelyzeteikre alkalmazni képes állampolgárok számának növelése érdekében. Tartsuk ezért mindig szem előtt, hogy — bár leszűkítést jelent minden könyvjegyzék, és bár többnyire valamilyen nézőpont szerint szándékozik minden akció feldolgoztatni az olvasmányanyag eszmei mondanivalóját — a személyiség sokoldalú gazdagítása és kibontakoztatása a távlati célunk. Ez pedig azt is jelenti, hogy nem szűkítjük le tevékenységünket az akcióban kiemelt könyvekre.

A korszerű olvasómozgalom — éppen azért, mert számol a személyiségformálás bonyolultságával — nem gondolkodhat csak az olvasásban. Csak egy sokrétű hatásrendszer együttes és tartós működésétől remélhető a legkisebb elmozdulás is. Ezért ki kell lépni az egysíkúságból, s az amatőr művészeti mozgalom, az ismeretterjesztés és a klubélet, a film és a művelődés egyéb lehetőségeit is csatasorba kell állítani. Hogy a könyv adta élmény- és ismeretanyagot minél hatékonyabban segítsük beépülni az olvasók személyiségébe, szorgalmaznunk kell az ankétokat, műelemzéseket, író—olvasó találkozókat és a közművelődés egyéb hatékony formáit is. Természetesen ennek mindig *könyvközpontúan* kell történnie. De ne egyszerűen csak az olvasásra neveljünk. Ez a szándékunk együtt kell, hogy járjon a tömegek művelődési készségének, új iránti fogékonyságának, esztétikai ítéliképességének, gondolkodás-módjának általános fejlesztésével.